

Miljørappport over:

- Vejledning om støj fra idrætsanlæg

Oktober 2025

Udgiver: Miljøstyrelsen

Redaktion: Jens Schultz Thers, Miljøstyrelsen

Indhold

1.	Indledning	4
1.1	Indholdet i en miljøkonsekvensrapport jf. miljøvurderingsloven	4
2.	Revision efter den offentlige høring	5
3.	Ikke-teknisk resume	6
4.	Miljøtilstand og gældende regler vedrørende regulering af støj fra idrætsanlæg, fritidsanlæg og lignende	7
4.2	Eksisterende beskyttelsesniveau i vejledning om støj fra virksomheder	8
4.3	Hvor meget støjer et idrætsanlæg?	10
4.4	Hvor ligger idrætsanlæg typisk i Danmark?	11
4.5	Regulering af støj efter miljøbeskyttelsesloven, planloven og miljøvurderingsloven	12
5.	Den nye vejledning om støj fra idrætsanlæg	14
5.1	Baggrund	14
5.2	Væsentlighedsvurdering ud fra lokale skøn	14
6.	Miljøvurderingens afgrænsning og indhold	16
6.1	Miljøvurderingens omfang	16
6.2	Høring af berørte myndigheder	16
6.3	Endelig afgrænsning af miljørapporten efter høring over afgrænsningsnotat	18
6.4	Metodebeskrivelse, datagrundlag, usikkerheder	18
7.	Forhold til anden lovgivning og planlægning	20
8.	Alternativer	21
9.	Miljømål og anbefalinger	22
9.1	Nationale målsætninger	22
9.2	Internationale målsætninger	22
10.	Miljøvurdering	23
10.1	Befolkningen og menneskers sundhed	23
10.1.1	Danske og udenlandske erfaringer med støj fra idrætsanlæg	24
10.1.2	Konklusion på befolkningens og menneskelig sundhed	25
10.2	Natur og beskyttede arter	26
10.2.1	Støjs påvirkning af dyr og levesteder generelt	27
10.2.2	Konklusion vedrørende påvirkning af dyr og levesteder	30
10.3	Kumulative konsekvenser	31
10.4	Øvrige miljøforhold	31
10.5	Sekundære, og synergistiske virkninger	31
10.6	Afværgeforanstaltninger og overvågning	32

1. Indledning

Miljøstyrelsen har udarbejdet en ny vejledning om støj fra idrætsanlæg: *"Vejledning om støj fra idrætsanlæg"*.

Miljøstyrelsen vurderer, at den nye *"Vejledning om støj fra idrætsanlæg"* er omfattet af miljøvurderingslovens anvendelsesområde. Miljøstyrelsen har derfor udarbejdet denne miljørapport.

Formålet med *"Vejledningen om støj fra idrætsanlæg"* er at beskrive, hvordan støj fra idrætsanlæg kan vurderes, herunder hvornår der foreligger væsentlige støjgener, og hvilke overvejelser kommunen skal foretage, hvis der foreligger væsentlige støjgener.

Den væsentligste ændring i vejledningen er, at der ikke længere skal tages udgangspunkt i grænseværdierne i støjvejledningen fra 1984, (ekstern støj fra virksomheder, vejledning nr. 5/1984) eller kunstgræsbanevejledningen, hvad angår støj (Miljøprojekt nr. 2000, 2018).

Den nye vejledning skal først og fremmest støtte kommunerne i klagesager efter miljøbeskyttelseslovens § 42, stk. 3.

Vejledningen kan også støtte kommunerne i sager, hvor der skal planlægges for nye idrætsanlæg eller omlægges eksisterende idrætsanlæg (f.eks. med padelbaner eller kunstgræsbaner) – og hvor anlægget kræver en miljøvurdering efter miljøvurderingsloven og/eller i en lokalplan-proces efter planloven.

1.1 Indholdet i en miljøkonsekvensrapport jf. miljøvurderingsloven

En miljørapport skal udarbejdes på grundlag af de oplysninger, der er nævnt i miljøvurderingslovens bilag 4 og vurdere den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet af planens/programmets gennemførelse, jf. § 12, stk. 1, i miljøvurderingsloven.

Oversigt over oplysninger der skal med i miljørapport, jf. bilag 4 i miljøvurderingsloven:

- a) en skitsering af vejledningens indhold, hovedformål og forbindelser med andre relevante planer/programmer.
- b) de relevante aspekter af den nuværende miljøstatus og dens sandsynlige udvikling, hvis vejledningen ikke gennemføres.
- c) miljøforhold i områder, der kan blive væsentligt berørt af vejledningen.
- d) ethvert eksisterende miljøproblem, som er relevant for vejledningen,
- e) de miljøbeskyttelsesmål, der er fastlagt på internationalt plan, eller medlemsstatsplan,
- f) den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet,
- g) planlagte foranstaltninger for at undgå, begrænse og så vidt muligt opveje enhver eventuel væsentlig negativ indvirkning på miljøet af planens eller programmets gennemførelse
- h) en kort skitsering af grunden til at vælge de alternativer, der har været behandlet,
- i) en beskrivelse af de påtænkte foranstaltninger vedrørende overvågning i overensstemmelse med § 14
- j) et ikketechnisk resumé af de oplysninger, der blev givet under ovennævnte punkter.

2. Revision efter den offentlige høring

Udarbejdes efter den offentlige høring

3. Ikke-teknisk resume

Udarbejdes efter den offentlige høring

4. Miljøtilstand og gældende regler vedrørende regulering af støj fra idrætsanlæg, fritidsanlæg og lignende

4.1 Gældende miljøtilstand

En miljørapport skal efter miljøvurderingsloven indeholde en beskrivelse af den nuværende miljøstatus og dens sandsynlige udvikling, hvis planen/programmet ikke gennemføres.

Miljøstatus anvendes til at vise miljøtilstanden i det område, som planen påtænkes gennemført i. Beskrivelsen af eksisterende miljøtilstand danner udgangspunkt for, hvad der benævnes 0-alternativet eller 0-scenariet.

Der findes ikke noget samlet overblik over miljøtilstanden fra støj fra idrætsanlæg i Danmark, som der tilsvarende findes f.eks. fra trafikstøj – jf. EU's støjkortlægning¹. Miljøstyrelsen har heller ikke fastsat vejledende grænseværdier for støj fra idrætsanlæg, som Miljøstyrelsen har for virksomheder eller f.eks. trafik- og flystøj.

Praksis har imidlertid været, at kommunerne har skullet tage udgangspunkt i Miljøstyrelsen vejledende grænseværdier fra virksomhedsstøjvejledningen (ekstern støj fra virksomheder nr. 5/1984)² for en vurdering af, hvorvidt der kan være tale om *væsentlige støjgener* fra et idrætsanlæg.

Praksis har også været, at kommunerne normalt ikke har fastsat faktiske støj-grænseværdier i vilkår, men at støjbelastningen forebygges ved f.eks. tidsmæssige eller fysiske foranstaltninger. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at kommunerne under alle omstændigheder har haft et vist råderum i denne vurdering og har kunnet fravige de vejledende grænseværdier i konkrete sager på baggrund af de almindelige forvaltningsretlige regler om oplyst grundlag, lighed, saglighed, proportionalitet m.v.

De oprindelige vejledende grænseværdier for virksomhedsstøj, kan dermed opfattes som en form for *nuværende miljøtilstand* eller *0-alternativ* for støj fra idrætsanlæg, også selvom grænseværdierne ikke har været brugt til fastsættelse af konkrete støjgrænser ved idrætsanlæg. Beskrivelsen herunder af den eksisterende virksomhedsstøjvejledning danner derfor udgangspunktet for det bedste bud på et 0-alternativ eller 0-scenariet jf. miljøvurderingsloven.

Tabel 1 viser virksomhedsstøjvejledningens vejledende grænseværdier, som har været benyttet som udgangspunkt for en vurdering af hvorvidt, der kan være en væsentlig støjgene fra et idrætsanlæg.

¹ <https://mst.dk/erhverv/rent-miljoe-og-sikker-forsyning/stoej/kortlaegning-af-stoej>

² <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/1984/14018>

Tabel 1 Uddrag af virksomhedsstøjvejledningens vejledende grænseværdier for støj.

Områdetype	Mandag - fredag kl. 07-18, lørdag kl. 07-14	Mandag - fredag kl. 18-22, lørdag kl. 14-22, søn- og helligdag kl. 07-22	Alle dage kl. 22-07
Områder for blandet bolig- og erhvervsbebyggelse, centerområder (bykerne)	55 dB	45 dB	40 dB
Etageboligområder	50 dB	45 dB	40 dB
Boligområder for åben og lav boligbebyggelse	45 dB	40 dB	35 dB
6. Sommerhusområder og offentligt tilgængelige rekreative områder	40 dB	35 dB	35 dB

Grænseværdierne er angivet som det A-vægtede ækvivalente korrigerede støjniveau (støjbelastningen).

Støjgrænserne i et støjvilkår skal overholdes i alle punkter udendørs i det pågældende område, og altså ikke kun i nærheden af bygningerne. Der forekommer ligeledes en differentiering af grænseværdierne under hensyntagen til tidspunktet på døgnet.

Herudover fastsætter virksomhedsstøjvejledningen vejledende grænseværdier for maksimalværdierne af støjniveauet i områderne for natperioden. De anførte talværdier er 15 dB højere end de i Tabel 1 anførte talværdier.

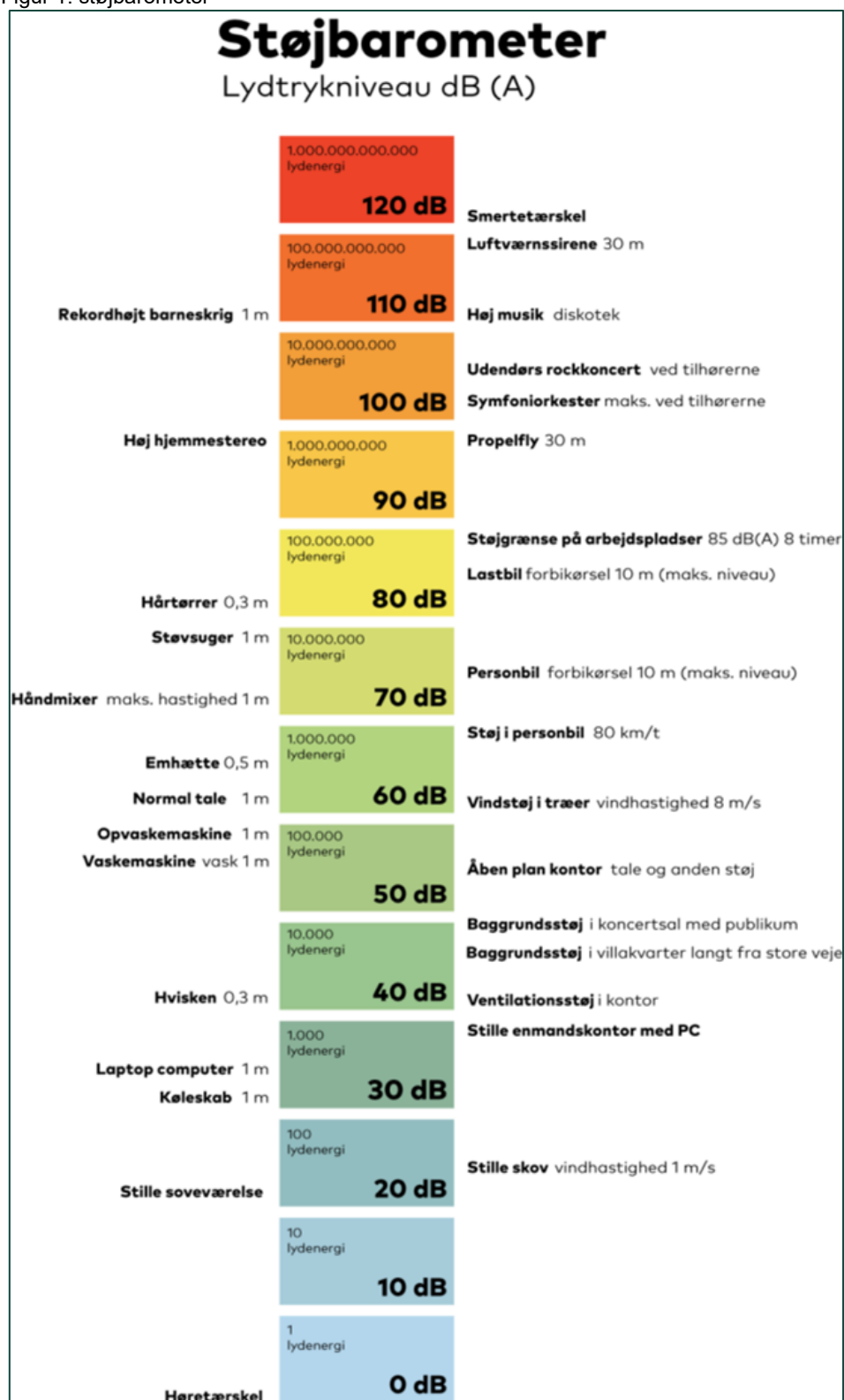
4.2 Eksisterende beskyttelsesniveau i vejledning om støj fra virksomheder

Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser for forskellige støjklender er et udtryk for en støjbelastning, som Miljøstyrelsen vurderer, er miljømæssigt og sundhedsmæssig acceptabel. Der er tale om en afvejning mellem de virkninger, støjen har på mennesker, og samfundsøkonomiske hensyn. De vejledende grænseværdier er fastsat jf. Miljøstyrelsens vejledning om støj fra virksomheder i 1984 (ekstern støj fra virksomheder, nr. 5 1984). Af vejledningen fremgår: *Overholdes de vejledende grænseværdier, skulle borgerne være sikre på, at de ikke udsættes for støj, der er urimelig. De nævnte grænseværdier er sat så lavt, at 85-90% af naboer til virksomheden finder, at støj svarende til grænseværdierne, ikke medfører ulemper af nævneværdigt omfang*³.

Nedenstående støjbarometer (figur 1) viser illustrativt, hvad de forskellige støjniveauer svarer til, og der kan fås en fornemmelse af støjbelastning i forhold til gældende (vejledende) støjgrænser. Jf. figur 1 ses beskyttelsesniveau udendørs for boliger på henholdsvis 40 og 35 dB for virksomheder om natten svarende til stille hvisken. På arbejdspladser skal der udleveres høreværn ved 80 dB – svarende til en støvsuger på 1 meters afstand. Smertegrænsen for øret ligger på ca. 120 dB.

³ <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/1984/14018>

Figur 1: støjbarometer⁴

⁴ <https://forcetechnology.com/-/media/force-technology-media/pdf-files/5001-to-5500/5163-akustik-stoejbarometer-lavfrekvent-stoej-a4-print-ready.pdf?la=da>

4.3 Hvor meget støj er et idrætsanlæg?

De fleste af de klagesager og udfordringer kommunerne oplever, vurderes af Miljøstyrelsen at stamme fra støj fra fortrinsvis fodboldkampe – særligt på kunstgræsbaner - samt fra padelbaner. Banerne ligger i nogle tilfælde tæt på boliger og benyttes på såvel hverdage og i weekenden – og i nogle tilfælde fra tidlig morgen til sent om aftenen.

Fodbold er da også ubestridt den største udendørs organiserede sportsgren i Danmark med omkring 400.000 aktive medlemmer i idrætsforeningerne. Golf har ca. 175.000 medlemmer i foreninger, mens ridning og tennis ca. har 50-75.000 medlemmer i idrætsforeningerne⁵. Håndbold og gymnastik har også mange udøvere i idrætsforeningerne, men sporten foregår fortrinsvis indendørs i haller og støj dermed ikke eksternt i omgivelserne. Det skal herudover bemærkes, at Miljøstyrelsen ikke har nogen viden om, at udendørs støj fra f.eks. golf-, ridebaneanlæg skulle indebære nogen særlige støjudfordringer fra naboerne.

Støj fra fodbold på en almindelig græsbane støj i sig selv, hverken mere eller mindre end fodbold på en kunstgræsbane. Kunstgræsbaner vurderes at benyttes mere end naturlige græsbaner, hvor naturligt græs bliver slidt og har behov for pauser. Det skal det kunstige græs på kunstgræsbaner ikke - og kunstgræsbanerne er derfor attraktive for idrætsklubberne. Derfor kan støjen fra boldspil på kunstgræsbaner være en større udfordring for naboerne end almindelige græsbaner.

Støj fra brug af kunstgræsbaner vurderer Miljøstyrelsen derfor i denne miljøvurdering at være *et repræsentativt scenarie*, når der tales om støj fra et idrætsanlæg generelt.

Udendørs støj fra sportsstævner eller divisionskampe med flere hundrede (eller måske tusinde) deltagere/tilskuere kan umiddelbart også have et højt støjniveau men afholdes kun få gange om året eller på faste tidspunkter i weekenden. Disse kampe og stævner vurderes af Miljøstyrelsen at være mindre generende for naboerne, end det *repræsentative scenarie* nævnt ovenfor (hvor kunstgræsbanerne potentielt bliver brugt alle dage og det meste af dags- og aften timer).

Herudover findes der andre sportsgrene, der udøves udendørs på idrætsanlæg, bl.a.:

- Atletik: Kræver ofte et atletikstadion med løbebaner og kastefaciliteter.
- Rulleskøjteløb og skateboard
- Fitness
- Tennis
- Udendørs svømmebassiner

Miljøstyrelsen har ikke noget overblik over støjudsendelsen fra disse. Men med udgangspunkt i antallet af sager i Klagenævnet og henvendelser fra kommunerne, vurderes også her kunstgræsbaner fra fodbold, at udgøre den væsentligste støjbelastning fra udendørs idræt – og dermed et generelt repræsentativt støj-scenarie for idrætsanlæg.

Der findes flere rapporter, der beskriver hvor meget et idrætsanlæg (her kunstgræsbaner) støjer.

⁵ <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/nyt/NytHtml?cid=49194#:~:text=Fodbold%20er%20den%20mest%20popul%C3%A6re%20idr%C3%A6tsaktivitet%20m%C3%A5lt,af%20396.000%20medlemmer%20svarende%20til%2014%20pct.>

Kløvermarksrapporten⁶ beskriver, at støjen fra fodboldbanernes brugere vil have et niveau på ca. 55 dB(A) ved de foreslåede boliger og deres primære opholdsarealer, når banerne ligger parallelt med boligerne og opholdsarealerne, udbredt til begge sider samt med en afstand på ca. 25 meter.

Den svenske vejledning om støj fra idrætspladser⁷ vurderer ligeledes, at boldspil kan nå et lyd-niveau på 50 – 55 dB(A) hvis banen ligger "tæt" på boliger (omkring 30 meter). Det maksimale lydniveau fra spillere og publikum kan ofte være 75 – 80 dB(A). Disse niveauer er så høje, at de kan forstyrre samtaler.

En miljøvurdering foretaget for Københavns Kommune for Bavnehøj Idrætsanlæg⁸ viser ligeledes 55 dB, hvis afstanden holdes på omkring 50 meter.

Bemærk at værdierne i ovenstående er gennemsnitsværdier over et tidsrum. Visse sportsgrene vil have niveauer med indhold af impulsstøj – og som jf. den svenske vejledning kan være højere som nævnt i ovenstående på op til 75 – 80 dB(A).

4.4 Hvor ligger idrætsanlæg typisk i Danmark?

Idrættens Analyseinstitut, (som er en selvejende institution under Kulturministeriet⁹) har udarbejdet et interaktivt kort over Danmark, hvor det kan ses, at idrætsanlæg i langt overvejende grad ligger i byerne¹⁰.

Hvis der søges i kortet vil det ses, at idrætsanlæg geografisk er lokaliseret i byzone eller i landzonelandsbyer – og ikke udenfor byerne eller landsbyerne i det åbne land.

Billedet herunder viser padelbaner (orange) og fodboldbaner (grønne)¹¹ i et tilfældigt udsnit på Midsjælland¹².

⁶ <https://www.kk.dk/sites/default/files/agenda/d8485f7de4e7d638f19136eafa1f9f46f8eb8eb/21-bilag-2.pdf>

⁷ <https://www.naturvardsverket.se/4916fb/globalassets/vagledning/buller/tillsynsvagledning-om-buller-fran-idrottsplatser.pdf>

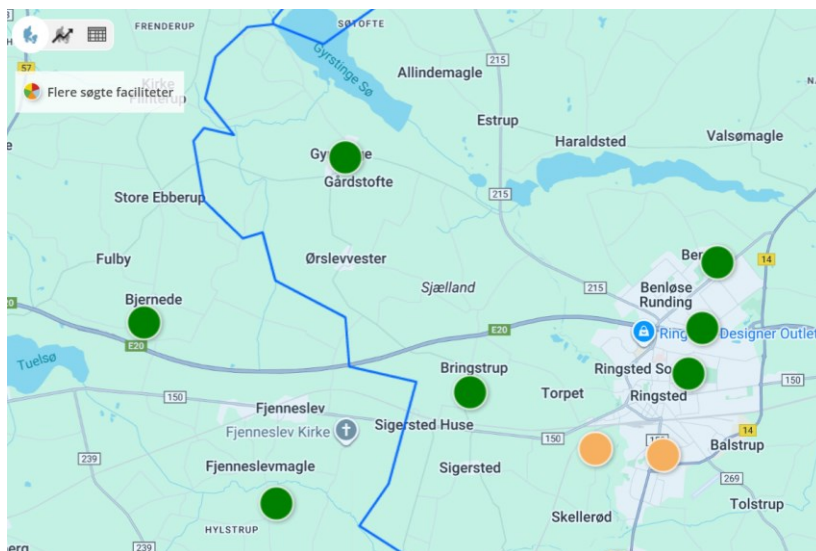
⁸ <https://www.kk.dk/sites/default/files/agenda/b2c857f9-f4ad-493e-ad88-86ff56e977d2/1ed93361-7a95-46ed-8dcf-1075876b7428-bilag-2.pdf>

⁹ <https://www.idan.dk/om-os/>

¹⁰ <https://www.idan.dk/projekter/facilitetsdatabasen/>

¹¹ Kortet differentierer ikke mellem kunstgræsbaner og almindelige fodboldbaner

¹² <https://www.idan.dk/facilitetskort/#linkdatafe45868a-48f4-472e-b505-318ecc81f841>

Områderne til idrætsanlæg vil altså i kommuneplanen og i lokalplaner jf. planloven i forvejen typisk være udlagt til områder med bymæssige aktiviteter, og hvor der i forvejen forventes støj af bymæssige karakter – som f.eks. butikker, erhverv, skoler, institutioner, jernbaner, mindre og større veje mv. De fleste og de større idrætsanlæg vil typisk være lokaliseret i de større byer og købstæder (som det ses på kortet i Ringsted).

4.5 Regulering af støj efter miljøbeskyttelsesloven, planloven og miljøvurderingsloven

Miljøbeskyttelsesloven

Idrætsanlæg er ikke godkendelsespligtige, jf. § 33 i miljøbeskyttelsesloven¹³, og de fremgår heller ikke af godkendelsesbekendtgørelsens bilag 1 og 2 for anlæg, der skal have en miljø-godkendelse. Der er dermed ikke krav i miljøbeskyttelsesloven om overholdelse af støjgrænser ved etablering eller udvidelse af et idrætsanlæg – eller nye baner som f.eks. kunstgræs- eller padelbaner.

Regulering af støj fra idrætsanlæg sker jf. miljøbeskyttelsesloven fortrinsvis ved klagesager efter lovens § 42. stk. 3.

Planloven:

Jf. planlovens formålsparagraf skal planlægning, sikre: *at biodiversiteten understøttes, og at udledning af drivhusgasser, forurening af luft, vand og jord samt støjlempere forebygges,*

Praksis generelt i kommunerne har været - og ved afgørelser i planklagenævnet - at der tages udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier for støj, når det skal vurderes om et areal er støjbelastet.

Miljøstyrelsen har dog ikke fastsat grænseværdier for støj fra idrætsanlæg. Men det vil dog fortsat være en god ide, hvis kommunerne indtænker støj i forhold til naboerne i en anlægssituation, for at forebygge fremtidige støjgener

Miljøvurderingsloven

Når miljøvurderinger foretages efter miljøvurderingsloven, vil Miljøstyrelsens støjvejledninger og vejledende grænseværdier også normalt udgøre udgangspunktet for en vurdering af om

¹³ Med undtagelse af motorsportsbaner og skydebaner

støjgenen er væsentlig og om der eventuelt skal fastsættes et vilkår efter § 25 i miljøvurderingsloven. I en § 25 tilladelse vil der kunne fastsættes vilkår om f.eks. afstand eller driftstider. Grænseværdierne og beregningsmetoder fra vejledningerne vil normalt også benyttes, når støjbelastning skal vurderes i miljøkonsekvensrapporten, der udarbejdes i medfør af miljøvurderingsloven.

Støjkortlægning – strategisk miljøarbejde

De vejledende støjgrænser benyttes også i forbindelse med det strategiske støjarbejde, f.eks. når antallet af støjbelastede boliger og beboere opgøres for hele eller dele af landet eller f.eks. benyttes i forbindelse med en kommunal støjhandlingsplan.

5. Den nye vejledning om støj fra idrætsanlæg

5.1 Baggrund

En væsentlig del af støjen fra et idrætsanlæg opstår ved selve sportsudøvelsen og er den støj, der kommer fra f.eks. menneskestemmer (råb fra spillere og tilskuere), dommerfløjt, larm fra bolde, der rammer ketsjer, bander, hegn m.v. Vejledningen omhandler kun denne særlige støj fra idrætsanlæg.

Den nye vejledning vil fremadrettet ikke længere tage sit udgangspunkt i virksomhedsstøjvejledningen (ekstern støj fra virksomheder nr. 5/1984) for en vurdering af, om der kan være væsentlige støjtemper fra idrætsanlæg. Når kommunerne fremadrettet skal behandle sager vedrørende støj fra idrætsanlæg, vil de for en vurdering af, om der er tale om væsentlige støjgener, alene tage udgangspunkt i lokale skøn.

5.2 Væsentlighedsvurdering ud fra lokale skøn

Kommunen vil fremadrettet med sit lokale kendskab afgøre, om idrætsanlægget medfører væsentlige støjgener, som ikke skønnes at være acceptable for naboerne, og om der dermed skal overvejes udarbejdet støjreducerende tiltag, f.eks. særlige driftstider.

Efterfølgende støjreducerende tiltag kan f.eks. være med afsæt i afstand til boliger, boligområder, driftstider.

Vurderingen af om der skal stilles krav om støjreducerende foranstaltninger skal foretages på baggrund af almindelige forvaltningsretlige regler og principper om f.eks. saglighed, lighed og proportionalitet. I den sammenhæng kan kommunen bl.a. lægge vægt på de samfundsmæssige interesser, der generelt vil være forbundet med muligheden for at udøve idrætsaktiviteter på relevante tidspunkter, samt behovet for at disse aktiviteter kan placeres eller forblive bynært. Omvendt kan kommunerne også efter de konkrete omstændigheder lægge vægt på, at f.eks. nogle former for idrætsstøj, eller en helt uhensigtsmæssig placering, kan opleves mere generende (*en uddybende beskrivelse af nedenstående kriterier kan læses i selve vejledningsudkastet*).

- **Anlæggets fysiske udformning:** Store idrætsanlæg, f.eks. med tilskuerpladser, kan i nogle tilfælde give anledning til flere støjgener end mindre idrætsanlæg. Dog kan en tribune i nogle tilfælde også fungere som støjskærm og reducere støjgener hos naboerne.
- **Varighed, hyppighed og tidspunkter på døgnet, hvor støjen forekommer:** Det kan være relevant, hvor ofte og på hvilke tidspunkter af døgnet det enkelte anlæg benyttes – herunder hvornår naboerne generelt må forvente, at der er organiserede aktiviteter og sportsudøvelse på idrætsanlægget.
- **Afstand til boliger:** Stor afstand til boliger kan være tilstrækkelig til at undgå væsentlige støjgener, mens for kort afstand til boliger i nogle tilfælde kan føre til væsentlige støjgener.
- **Naboområdenes støjfølsomhed:** Områdetypen kan have betydning for områdets støjfølsomhed – etageboligområder vurderes f.eks. mindre støjfølsomme end områder med åben og lav boligbebyggelse, da disse f.eks. har haver.
- **Særlige driftstider og forskellige typer af idræt:** Særligt intensive aktiviteter eller aktiviteter, der kan vurderes som særligt generende (f.eks. impulsholdig støj fra ketsjerslag eller

bolde mod bander m.v.), kan i nogle tilfælde være mindre generende, hvis de er tildelt særlige driftstider, som ikke er i ydertimerne (f.eks. sent om aftenen).

Kommunerne skal altså fremadrettet vurdere f.eks. områdernes planmæssige status – f.eks. åben lav boligbebyggelse eller etageejendomme idet etageejendomme må antages at være mindre støjfølsomme end åben-lav bebyggelse (da disse har haver). Ligeledes må kommuner skulle vurdere om der kan være begrænsninger i tidspunkter på døgnet eller om visse sportsgrene kan være særligt støjgenerende på grund af f.eks. impulser i støjen og afstanden til nærmeste nabo.

6. Miljøvurderingens afgrænsning og indhold

6.1 Miljøvurderingens omfang

Det brede miljøbegreb er afspejlet i miljøvurderingslovens formålsbestemmelse, jf. § 1, og det omfatter f.eks. den biologiske mangfoldighed, befolkningen, menneskers sundhed, fauna, flora, jordbund, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, landskab, kulturarv.

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at den nye vejledning ikke generelt medfører støjbelastning af omgivelserne, som ikke også var mulig efter tidligere regler (hvor væsentlighedsvurderingen tog udgangspunkt i virksomhedsstøjvejledningen, ekstern støj fra virksomheder). Vurderingskravene er dog ændret med den nye vejledning og kommunerne kan lokalt i højere grad fastsætte vilkår eller foretage skøn.

Afgrænsningen af miljøemner i miljørapporten for tillægget til vejledningen er angivet i den nedenstående tabel 4.

Af afgrænsningsnotatet fremgår ligeledes, at en række af andre miljøemner som jordbund, jordarealer, vand, luft, klima, landskab og kulturarv heller ikke er medtaget, da de vurderes ikke at have relevans for miljøvurderingen.

6.2 Høring af berørte myndigheder

Miljøstyrelsen udsendte den 29. september 2025 et afgrænsningsnotat til høring hos berørte myndigheder, med frist for svar den 15. september 2025.

Efterfølgende kom der høringssvar fra København, Aarhus, Aalborg, Odense, Randers, Esbjerg, Herlev, Favrskov, Silkeborg, Skanderborg, Køge, Viborg, Gentofte, Gladsaxe, Faaborg-Midtfyn og Vejle kommuner.

De fleste høringssvar omhandler dog ikke selve indholdet i miljørapporten, men er kommentarer til indholdet i vejledningen. Disse behandles ikke her.

Flere kommuner angiver de sundhedsmæssige fordele ved motion skal inddrages i miljøvurderingen.

Svar Miljøstyrelsen: Miljørapporten belyser også de sundhedsmæssige forhold og fremgår også af Miljøstyrelsens afgrænsningsnotat.

Skanderborg Kommune mener, at parkeringspladser ved idrætsanlæg bør inddrages som et element i miljøvurderingen.

Svar Miljøstyrelsen: Vejledningen og miljørapporten indeholder kun den del af støjen der opstår ved almindelig brug og sportsudøvelse, og er den støj, der kommer fra f.eks. menneskestemmer (råb fra spillere og tilskuere), dommerfløjt, spark/slag til bolde, bolde der rammer bander, hegn, m.v. Vejledningen omhandler ikke støj fra tekniske anlæg herunder parkeringspladser. Den konkrete afgrænsning vil fremgå af udkastet til vejledningen.

Viborg Idrætsråd er bekymrede over, at der lægges op til at bruge viden om trafikstøj som grundlag for vurdering af støj fra idrætsaktiviteter.

Svar Miljøstyrelsen: Der lægges ikke i op til, at støj fra idrætsanlæg skal sammenlignes med trafikstøj. Der lægges alene op til lokale skøn. Dette fremgår af vejledningen om støj fra idrætsanlæg.

Gentofte Kommune anbefaler, at der bruges plandata og geodata til at få et overblik over eksisterende større idrætsanlæg og hvorvidt de er placeret i bymæssige eller naturområder. Kommunen vurderer, at påvirkningen af fauna vil være begrænset, hvis idrætsanlæg primært placeres i bynære områder

Svar Miljøstyrelsen: Den geografiske lokalisering af idrætsanlæg er inddraget i miljøvurderingen – og der henvises også til database fra "idrættens Analyseinstitut" der netop benyttes til en redegørelse for lokaliseringen af idrætsanlæg i byerne.

Gentofte Kommune anbefaler, at miljørapporten inddrager betydningen af fx etniske minoriteter og lavindkomstfamilier – og om der kan være en væsentlig påvirkning af disse, hvis vejledningen ændrer mulighederne for idrætsanlæg i tæt beboede områder.

Svar Miljøstyrelsen: Det er en relevant problemstilling. Men miljøvurderingsloven omfatter ikke sociale hensyn og inddrages dermed ikke i miljørapporten.

Gentofte Kommune vurderer, at enkelte idrætsanlæg med væsentlig kulturarv, kan få ændrede forudsætninger for fortsat at fungere som idrætsanlæg på grund af deres placering. Miljøstyrelsen bør overveje at inddrage dette forhold i miljøvurderingen.

Svar Miljøstyrelsen: Det er Miljøstyrelsens vurdering, at støj ikke i sig selv påvirker kulturarv eller udgør en væsentlig miljøpåvirkning i forhold til kulturarven. Emnet medtages dermed ikke i miljørapporten.

Gentofte Kommune vurderer, at støjafskærmning af idrætsanlæg kan medføre væsentlige påvirkninger af de landskabelige forhold.

Svar Miljøstyrelsen: En miljøvurdering skal alene indeholde "væsentlige miljøforhold". Idrætsanlæg ligger fortrinsvis inde i byerne og det vurderes ikke, at en eventuel støjafskærmning omkring et idrætsanlæg generelt vil påvirke landskabelige forhold. Miljøstyrelsen vurderer derfor ikke, at en støjskærms eventuelle visuelle påvirkning af landskabet vil udgøre nogen væsentlig miljøpåvirkning.

Vejle Kommune vurderer, at afgrænsningsnotatet bør omfatte en præcisering af, hvad et idrætsanlæg er, eller præcisere hvilke undtagelser der bør være. Dertil kommer at et større anlæg genererer mere trafik, og deraf afledt støj til idrætsbegivenheder/-aktiviteter. Normalt vil trafikstøj til og fra et anlæg, være en del af det samlede støjbillede, især hvor parkering foregår på anlæggets matrikel. Der spørges også til de aktiviteter på et anlæg, som er kommercielle.

Svar Miljøstyrelsen: Vejledningen og dermed miljøvurderingen er afgrænset til den særlige del, der omfatter den menneskeskabte støj, der udsendes i forbindelse med organiseret sportsudøvelse – f.eks. råb, skrig og bolde der rammer bander. Den omfatter dermed ikke f.eks. afledt støj fra trafikken.

Miljøstyrelsen vurderer desuden i miljøvurderingen, at det er især støj fra kunstgræsbaner, der udgør den væsentligste støjgene fra idrætsanlæg– og disse udgør derfor som en form for "repræsentativt scenarie". Denne vurdering foretages ud fra de henvendelser Miljøstyrelsen har modtaget og fra sager i kommunerne og i klagenævnet. Der redegøres derfor ikke specifikt for alle idrætsgrene i miljørapporten.

6.3 Endelig afgrænsning af miljørapporten efter høring over afgrænsningsnotat

Efter høringen af de berørte parter har Miljøstyrelsen endeligt afgrænset hvilke miljøemner, der kan blive væsentligt påvirket:

Tabel 4

Miljøemnerne, som vurderes i denne miljørapport, er derfor:

- Befolkningen og menneskers sundhed, herunder støjgeneeffekter
- Natur og beskyttede arter

6.4 Metodebeskrivelse, datagrundlag, usikkerheder

Grundlaget for miljørapportens vurdering, jf. miljøvurderingslovens § 12, stk. 2, er de miljøoplysninger, som fremgår af miljøvurderingslovens bilag 4, og som med rimelighed kan forlanges med hensyntagen til den aktuelle viden og gængse vurderingsmetoder og til, hvor detaljeret planen/programmet er, hvad planen/programmet indeholder, på hvilket trin i et beslutningsforløb planen/programmet befinder sig, og hvorvidt bestemte forhold vurderes bedre på et andet trin i det pågældende forløb.

Miljøstyrelsens støjvejledninger er overordnede planer, der fastsætter rammer for konkrete anlægsprojekter. Dermed vil miljøvurderingen af vejledning om støj fra idrætsanlæg være på et overordnet niveau.

Ved miljøvurdering af vejledningens betydning for befolkning og menneskers sundhed, er påvirkningerne opdelt i gener og helbredseffekter med følgende definitioner:

- Gener: En følelsesmæssig reaktion hos en person, der udsættes for støj.
- Helbredseffekter: Stressreaktioner og øget risiko for udvikling af egentlige sygdomme.
- Påvirkning af natur, naturområder og dyrearter

Datagrundlag og usikkerheder

Der findes generel viden om særligt trafikstøjs påvirkning af mennesker og dyr. Derimod er viden og datagrundlaget i forhold til helbredsmæssige konsekvenser af støj fra idrætsfaciliteter meget begrænset. Ved vurdering af støjens betydning for befolkning og menneskers sundhed er der lagt vægt på det beskyttelsesniveau, der anvendes i Danmark, samt den nyeste viden som er fremlagt af WHO.

Viden omkring konsekvenserne om støj fra idrætsanlæg må vurderes at være begrænset i forhold til naboernes sundhedsmæssige konsekvenser. Viden om støj-påvirkning af dyr og naturområder fra et idrætsanlæg, må anses som reelt værende *ikke-eksisterende*. Det betyder dog ikke, at der ikke kan være en støj-påvirkning af natur og mennesker.

Omvendt er de positive sundhedsmæssige effekter af sports og idrætsudøvelse for mennesker alment kendt videnskabeligt set. Miljøvurderingen er gennemført ved en granskning af kendt aktuel og relevant viden om støj herunder støjens gene og helbredsmæssige betydning for mennesker, dyr og naturområder

7. Forhold til anden lovgivning og planlægning

Miljøbeskyttelsesloven

Miljøbeskyttelsesloven¹⁴ har til formål at medvirke til at værne natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet, jf. § 1. Loven har blandt andet mål om at forebygge og bekæmpe vibrations- og støjulemper, jf. § 1, stk. 2, nr. 1.

Planloven

Planloven¹⁵ skal sikre, at den sammenfattende planlægning forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen, medvirker til at værne om landets natur og miljø samt klima og skaber gode rammer for vækst og udvikling i hele landet, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag med respekt for menneskets livsvilkår, bevarelse af dyre- og planteliv og øget økonomisk velstand, jf. § 1).

Af lovens formål jf. § 1 fremgår særligt: at biodiversiteten understøttes, og at udledning af drivhusgasser, forurening af luft, vand og jord *samt støjulemper forebygges*,

Miljøvurderingsloven.

Miljøvurderingsloven¹⁶ har til formål at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau og at bidrage til integrationen af miljøhensyn under udarbejdelse og vedtagelse af planer, programmer og projekter med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling. Det skal ske ved at gennemføre en miljøvurdering af planer, programmer og projekter, som kan få væsentlig indvirkning på miljøet, jf. § 1.

Miljøvurderingslovens bilag 4 fastlægger, at forbindelsen til andre relevante planer eller programmer præsenteres samt at fastlagte miljøbeskyttelsesmål, der er relevante for planen, beskrives. Projekter efter planloven og udvidelse (eller etablering) af godkendelsespligtige virksomheder kan være miljøvurderingspligtige. Det vil sige, at der skal gennemføres en screening for at afgøre, om etablering af konkrete projektet kræver udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport.

¹⁴ Lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1093 af 11. oktober 2024.

¹⁵ Lov om planlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 223 af 1. marts 2024.

¹⁶ Lov om miljøvurdering af planer og programmer af konkrete projekter (VVM), jf. lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023.

8. Alternativer

Alternativer er ikke altid relevante for en miljøvurdering¹⁷. Det er navnlig i de tilfælde, hvor planens/programmets mål eller den geografiske placering ikke kan ændres, fordi formålet eller placeringen er obligatorisk, dvs. fastsat ved lov eller andre generelt bindende retsakter eller i øvrigt er politisk bestemt

Det er besluttet, at støj fra idrætsanlæg skal ikke længere skal tage sit udgangspunkt i ekstern støj fra virksomheder, men alene vurderes ud fra lokale skøn. Der præsenteres derfor ikke alternativer i miljøvurderingen.

¹⁷ [Jf. vejledning til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter \(VVM\) – planer og programmer, afsnit 4.2.3.1.](#)

9. Miljømål og anbefalinger

9.1 Nationale målsætninger

Der findes ikke nationale målsætninger for nedbringelse af støj fra idrætsanlæg.

Det fremgår af formålsparagraffen i miljøbeskyttelseslovens § 1, at *loven skal medvirke til at værne natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet* og jf. § 1. stk. 2 nr. 1. i miljøbeskyttelsesloven *at forebygge og bekæmpe forurening af luft, vand, jord og undergrund samt vibrations- og støjulemper.*

Lovens hensigt er, at enhver unødigt forurening skal undgås, hvilket i denne forbindelse vil sige enhver unødigt støjforurening. Den støjforurening, der optræder i de ydre omgivelser vil – i modsætning til støjforureningen på arbejdspladsen – normalt ikke medføre høreskader.

Udover dette findes ikke nogen politisk eller fagligt vedtaget målsætning, men myndighederne arbejder løbende for at dæmpe støj generelt jf. miljøbeskyttelsesloven.

9.2 Internationale målsætninger

EU-kommissionen har en vejledende målsætning om, at medlemslandene inden 2030 skal nedbringe den andel af befolkningen, der er kronisk forstyrret af transportstøj, med 30 %¹⁸.

Der findes ikke tilsvarende internationale målsætninger for nedbringelse af støj fra f.eks. idrætsanlæg.

¹⁸ <https://www.eea.europa.eu/publications/zero-pollution/health/noise-pollution>

10. Miljøvurdering

10.1 Befolkningen og menneskers sundhed

I det følgende har Miljøstyrelsen, jf. ovenstående kapitel 6 om miljøvurderingens afgrænsning, gennemført en vurdering af vejledningens miljøpåvirkning af:

• Befolkning og menneskers sundhed

Miljøstyrelsen er ikke bekendt med, at der er foretaget egentlige sundhedsundersøgelser af støj udsendt fra idrætsanlæg. Støj fra idrætsanlæg kan – i lighed med andre støjkloder – dog påvirke mennesker negativt. De mulige påvirkninger er gener fra støjen i sig selv. Men i den samlede oplevelse af støjen indgår også menneskers individuelle følsomhed over for støj, individuelle holdninger til støjkloden, visuelle indtryk og i den sammenhæng i øvrigt, hvordan støjen opleves. WHO lægger særlig vægt på, at uforstyrret nattesøvn kan opretholdes¹⁹. Idrætsanlæg har dog normalt ikke åbent om natten.

Det er til gengæld alment videnskabeligt kendt²⁰, at der er en lang række af fysiske og helbredsmæssige fordele ved at dyrke idræt, motion og sport – og dermed også fordele ved funktionen af et idrætsanlæg. Af sundhed.dk fremgår f.eks.²¹:

- *Fysisk aktivitet forlænger livet, gør risikoen for sygdomme mindre og har en betydelig forebyggende effekt på for tidlig død.*
- *Fysisk aktivitet kan bl.a. forebygge hjertekarsygdomme, type-2 diabetes, metabolisk syndrom og tyktarmskræft, og det har også en positiv indflydelse på stofskiftet og på hormonsystemet.*

Herudover tilbyder idrætsforeninger et socialt netværk, der kan styrke den mentale sundhed og følelsen af – for både unge og ældre – at høre til et fællesskab.

Sammenhængen mellem støjpåvirkning og naboers sundhed er kompleks, og det videnskabelige fokus har været på støj fra trafikken. Vejstøj må også vurderes at være der, hvor de miljø- og sundhedsmæssige konsekvenser er størst. Forskning viser i dag en klar evidens for 5 % forøget risiko for hjertekarsygdomme ved længerevarende eksponering ved støjbelastninger over 59 dB²² for vejstøj. Danske og internationale forskere har efterfølgende identificeret andre sammenhænge mellem vejstøj og sundhedsskadelige effekter f.eks. tinnitus og demens^{23 24 25}.

¹⁹ <https://iris.who.int/handle/10665/326486>

²⁰ https://www.researchgate.net/publication/287212976_Behavioral_Cardiovascular_Risk_Factors_-_Effect_of_Physical_Activity_and_Cardiorespiratory_Fitness_on_Cardiovascular_Outcomes

²¹ <https://www.sundhed.dk/borger/forebyggelse/livsstil/fysisk-aktivitet/>

²² <https://www.who.int/europe/publications/i/item/9789289053563>

²³ <https://www.sdu.dk/da/nyheder/forskere-finder-sammenhaeng-mellem-trafikstoej-og-tinnitus>

²⁴ https://www.sdu.dk/da/nyheder/alle_artikler/2021/trafikstoej-demens

²⁵ <https://www.bmj.com/content/374/bmj.n1954>

Undersøgelserne kan dog ikke umiddelbart overføres til støj fra idrætsanlæg, da karakteren og belastningen af vejstøj er anderledes og større end støj fra et idrætsanlæg.

Ligeledes har der været undersøgelser vedrørende støjs sundhedsskadelige effekter fra luft-havne, og WHO har også fastsat guidelines (grænseværdier) for disse. Fra internationale forskere har der dog været kritik af evidensen i forhold til WHO's konkrete grænseværdi. Usikkerheden i forhold til de af WHO fastsatte grænseværdier for lufthavne, er beskrevet i en undersøgelse for de nederlandske myndigheder²⁶.

Der har også været undersøgelser om de sundhedsskadelige effekter fra støj fra vindmøller²⁷, men en egentlig grænseværdi i forhold til konkrete sygdomme har for nuværende ikke været mulig at identificere.

10.1.1 Danske og udenlandske erfaringer med støj fra idrætsanlæg

Den svenske Miljøstyrelse vurderer i en vejledning fra 2020 om støj fra idrætsanlæg at (oversat fra svensk)²⁸:

Støjniveauet fra sportspladser varierer. Ved intensiv brug, for eksempel under kampe, er det ikke usædvanligt, at det ækvivalente støjniveau omkring 30 meter fra sportspladsen er 50-55 dB(A). Det maksimale niveau ved lydtoppe fra spillere og tilskuere kan være omkring 80 dB(A) og nogle gange endda højere. Ved sådanne niveauer kan muligheden for at føre uforstyrrede samtaler påvirkes. Der kan være en betydelig risiko for gener, hvis beboere udsættes for sådanne niveauer. Der mangler forskning i eksponering for støj fra sportspladser. Risikoen for gener for menneskers sundhed kan dog antages at forekomme ved tilsvarende niveauer som ovenfor.

Den svenske Naturstyrelse²⁹ vurderer i deres vejledning om støj fra sportspladser (oversat fra svensk): *at når den samlede støjeksponering fra eksisterende lydkilder på en sportsplads under igangværende aktiviteter nærmer sig eller overstiger 50 dB(A), kan der være grund til at undersøge eventuelle forstyrrelser for nærliggende beboere nærmere.*

Bemærk at de svenske niveauer ikke er udarbejdet efter geneundersøgelser – der er altså ikke lavet undersøgelser af, hvor mange der føler sig støjgeneret ved disse niveauer. Det er dermed ikke anbefalede grænseværdier, men alene en vurdering af støjbelastningen.

Kløvermarksrapporten³⁰

Det konkrete grundlag er, at der accepteres støj fra brugen af boldbanerne med et støjniveau på op til 55 dB(A) ved de nærmeste boliger og deres primære udendørs opholdsarealer. Dette niveau vil medføre, at der skal sikres en afstand på mindst 25 meter mellem boldbaner og boliger, herunder boligernes primære opholdsarealer. Afstanden på 25 meter svarer til en grænse på 55 dB(A) for et område som Kløvermarken med et stort antal boldbaner, der ligger samlet og udbredt foran en boligbebyggelse.

²⁶ <https://app.1848.nl/static/pdf/d8/ef/d8ef3d6afd96ec826031d67b0f296945bc65baaa.pdf>

²⁷ <https://www.ism.dk/Media/E/1/SST-SAMLET-notat-om-Vindmoelleundersoegelsen-feb-2019.pdf>

²⁸ https://www.naturvardsverket.se/4916fb/globalassets/vagledning/buller/tillsynsvagledning-om-buller-fran-idrottsplatser.pdf?utm_source=chatgpt.com

²⁹ <https://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2020/buller-fran-idrottsplatser.pdf>

³⁰ <https://www.kk.dk/sites/default/files/agenda/d8485f7de4e7d638f19136eafa1f9f46f8e8b8eb/21-bilag-2.pdf>

Bemærk at Kløvermarksrapportens støjniveauer ikke er fastsat ved geneundersøgelser, som der normalt gøres, men alene ud fra konsulentens egen faglige vurdering i det konkrete projekt.

Af en tysk vejledning om regler for regulering af støj fra idrætsanlæg fremgår (oversat fra tysk)^{31 32}: *Det kan opsummeres, at dosis respons forholdet for støjgener fra sportsfaciliteter og for beboernes tilfredshed viser, at beboernes behov for hvileperioder i weekenderne og især om aftenen er af stor betydning for vurderingen af sportsfaciliteterne i forhold til immissionskontrolloven. Eksponerings-respons-kurverne viser, at en andel på 10 % HA (stærkt generet – red.) i form af gener opnås ved 56 dB på hverdage og i weekenderne, allerede på betydeligt lavere niveauer (om lørdagen ved et støjniveau på 46 dB i løbet af dagen og om søndagen ved 45 dB (9.00-13.00 / 15.00-20.00) eller ved 47 dB (13.00-20.00)). Dette skal afstemmes med de krav, der stilles til sportsudøvelse på disse dage. En yderligere justering af immissionsværdierne, især i weekenden, kan kun yde beskyttelsen af naboer retfærdighed, hvis de her identificerede niveauer for 10% HA i vid udstrækning overholdes.*

Disse tyske geneundersøgelser viser, at 10 % føler sig stærkt generet (highly annoyed) af støj fra de udvalgte idrætsanlæg ved støjniveauer på 56 dB i hverdage og ved 45 – 47 dB i weekenden, afhængigt af tidspunktet. Dette ligger på niveau med – eller ikke så langt over – de vejledende støjgrænser, der fremgår af den danske virksomhedsstøjvejledning. Det afhænger dog af om det er etageboliger eller åben- lav boligbebyggelse, hvor virksomhedsvejledningen i weekenden (lørdag-søndag) fastsætter vejledende grænseværdier på 45-50 dB for etageboliger og 40- 45 dB for åben lav boligbebyggelse.

De tyske myndigheder fastsætter de vejledende grænseværdier for idrætsanlæg på linje med deres grænseværdier for industristøj, men hævet 5 dB i aftenperioden og om søndagen, som ellers betegnes som hviletid. Dette er altså højere end de nævnte geneundersøgelser. Det skyldes, at myndighederne ønsker at øge mulighederne for at banerne kan benyttes, også om aftenen og i weekenden.

10.1.2 Konklusion på befolkningens og menneskelig sundhed

Sportsaktiviteter på et idrætsanlæg har en klar positiv social- og sundhedsmæssig effekt for befolkningen. Sport og idræt forebygger sygdomme og sport på idrætsanlæg danner rammerne for menneskers sociale relationer og venskaber. Generelt vil holdningen i befolkningen til aktiviteter på idrætsanlæg derfor også være positivt.

Der findes ikke viden eller undersøgelser, der belyser støjs negative sundhedsskadelige effekter for naboerne til et idrætsanlæg. Det betyder dog ikke, at naboerne ikke kan være generet af støjen – særligt fra kunstgræsbaner og padelbaner, hvis de benyttes intensivt og er i kort afstand til naboerne. Det må også vurderes, at nogle naboer til kunstgræsbaner er så generet af støjen, at de reelt ikke vil kunne benytte deres haver til almindelig afslapning, da støjen er for generende. Jf. ovenstående erfaringer fra udlandet og kløvermarksrapporten, kan f.eks. afstand og driftstider udgøre forebyggende foranstaltninger for naboerne.

Tidligere var udgangspunktet for en væsentlighedsvurdering *de vejledende grænseværdier for virksomheder*. Men dette var i mangel af bedre – og kommunerne havde allerede her et vist

³¹ https://www.umweltbundesamt.de/sites/default/files/medien/11850/publikationen/20_2024_texte_evaluation_sportanlagenlaerschutzverordnung.pdf

³² <https://www.umweltbundesamt.de/themen/laerm/nachbarschaftslaerm-laerm-von-anlagen/sport-freizeitanlagen>

råderum til at fravige dem. Der var dermed ikke en grænseværdi, der *skulle* overholdes, men alene skulle benyttes til overordnede vurderinger af, om der kunne være væsentlige støjgener.

Ud fra de tidligere regler, hvor kommunerne tog udgangspunkt i virksomhedsvejledningen kunne kommunerne også fastsætte vilkår ud fra lokale skøn, f.eks. vilkår om afstand og driftstider. Når kommunerne fremadrettet planlægger for nyt idrætsanlæg – eller behandler støjklager, skal den fortsat gøre dette. Og kommunen skal også som hidtil - gøre det ud fra saglige og faglige vurderinger. I planlægningssituationer (anlægssituation)- hvor et idrætsanlæg skal have f.eks. en ny padel- eller kunstgræsbane - må længst mulig afstand til naboerne indgå som en del af overvejelserne for at minimere fremtidige støjgener.

Det skal også bemærkes, at kommunerne i princippet kan skærpe støjkravene i forhold til tidligere, da der principielt set ikke er en nedre grænse for, hvornår kommunerne lokalt kan vurdere væsentlige støjgener.

Kommunen kan også lægge de almennyttige fordele ved sport på et idrætsanlæg til grund. Der må derfor være en samfundsmæssig interesse i, at anlæggene benyttes optimalt også selvom de støjer. Dette kan opveje eventuelle støjgener lokalt. Det vil under alle omstændigheder være en afvejning, der skal foretages af kommunen.

Det skal også bemærkes, at idrætsanlæg normalt ikke er åbent om natten og dermed ikke direkte forstyrrer naboernes nattesøvn.

Den reelle forskel mellem de tidligere regler, hvor væsentlighedsvurderingen skulle ske ud fra virksomhedsstøjvejledningen (ekstern støj fra virksomheder, nr. 5/1984), og nu, hvor der skal tages udgangspunkt i lokale skøn uden at tage afsæt i virksomhedsstøjvejledningen, bør derfor ikke nødvendigvis medføre en øget støjbelastning af naboerne.

Det er dermed Miljøstyrelsens faglige vurdering, at vejledningen ikke medfører væsentlige ændrede støjmæssige – eller sundhedsmæssige konsekvenser for de omkringliggende naboer.

Kommunerne bør indtænke mulige proportionale afværgeforanstaltninger i de situationer hvor kommunen vurderer, at der kan være væsentlige støjulempen. Det gælder særligt om aftenen på hverdage og i weekenden.

10.2 Natur og beskyttede arter

Fredning af arter³³

Alle vilde pattedyr og fugle er fredede i Danmark, medmindre jagtloven giver tilladelse til at jage dem, eller de er omfattet af vildtskadebekendtgørelsen, som åbner mulighed for, at man kan søge tilladelse til at regulere skadevoldende vildt.

Fredede dyr og planter må ikke samles ind eller slås ihjel. Nogle fredede arter er derudover særligt beskyttet – de såkaldte bilag IV-arter, der ud over at være beskyttet på individniveau også er omfattet af en levestedsbeskyttelse, der betyder at deres yngle- og rasteområder ikke må fjernes eller ødelægges.

Af særligt beskyttede artsgrupper kan nævnes flagermus (alle arter), padder, insekt- og plantearter, jf. artsfredningsbekendtgørelsens bilag 1 og 2.

³³ Nedenstående tekst om "fredning af arter" og "beskyttelse af levesteder" er citeret fra: <https://sgav-mst.dk/arter/artsforvaltning/beskyttede-arter>

Beskyttelse af levesteder

Hovedparten af de dyr og planter, der findes i Danmark, er udbredt langt ud over landets grænser, og selv om en art eventuelt ikke er truet i Danmark, kan det være vigtigt at beskytte dens levesteder her i landet, fordi den kan være truet andre steder i sit udbredelsesområde.

Samtidig bliver visse områder i Danmark beskyttet, fordi nogle arter, som i øvrigt har stor udbredelse, opholder sig der i en væsentlig del af deres livscyklus. Endelig kan der være arter, som af andre grunde (f.eks. kulturelle, æstetiske eller etiske) ønskes beskyttet helt eller i del af deres livscyklus.

Nogle arter kan også være beskyttet i særlige områder. Det gælder fugle og sæler i natur- og vildtreservater og enkelte planter på bestemte lokaliteter. Beskyttelsen kan også være midlertidig f.eks. gennem et forbud mod jagt af dykænder i isvintre i bestemte områder. Der er flere muligheder for at beskytte dyr og planter ved at beskytte deres levesteder. Det kan ske gennem.

10.2.1 Støjs påvirkning af dyr og levesteder generelt

I nedenstående vil Miljøstyrelsen generelt vurdere støjs påvirkning af dyrearter³⁴. Det skal igen bemærkes, at der ikke findes undersøgelser, der vurderer støj fra et idrætsanlægs påvirkning af dyr og levesteder.

Generelt skal alle EU-lande udpege en række Natura 2000-områder med henblik på at yde beskyttelse af truede, sjældne eller karakteristiske dyre- og plantearter samt naturtyper. Disse indgår således i forskelligt omfang i Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag, hvilket betyder, at EU-medlemslandene er forpligtede til at sikre dem en gunstig bevaringsstatus.

Desuden skal levesteder og områders økologiske funktionalitet uden for Natura 2000-områderne beskyttes for strengt beskyttede arter, der er opført på Habitatdirektivets bilag IV.

I forbindelse med udarbejdelsen af miljø- og naturkonsekvensvurderinger er der derfor fokus på disse internationale beskyttelsesinteresser. Myndighederne kan dog også stille krav om at belyse andre potentielle påvirkninger af f.eks. fredede og rødlistede arter mv.

Støj kan påvirke dyrelivet på forskellige måder. Nyere undersøgelser af støjpåvirkning har fokuseret mest på fugle, flagermus og marine pattedyr. Der er kun få studier, som har undersøgt støjs påvirkning af landpattedyr med undtagelse af flagermus.

Fugle³⁵

Fugle kan påvirkes af støj på en række forskellige måder. Der er flere undersøgelser, som peger på, at støj kan medføre høreskader, stressrespons, flugtrespons, habitatundvigelse, ændret reproduktiv succes, ændret sang og sangmønstre, svækket evne til at opdage rovdyr samt ændret populationsstruktur.

³⁴ Hele nedenstående tekst omkring fuglemus og pattedyr er citeret fra en tidligere miljørapport om støj fra lufthavne. Der er gengivet de afsnit, som omhandler generelt støj i forhold til dyr og levesteder- og er dermed generelle beskrivelser, der ikke kun er relevant for lufthavne:

<https://prodstoragehoeringspo.blob.core.windows.net/86944ae6-cca6-4437-b3fa-03289a8c08a0/bilag%202%20Milj%C3%B8vurderingsrapport%20-%202023-11-09.pdf>

³⁵ <https://prodstoragehoeringspo.blob.core.windows.net/86944ae6-cca6-4437-b3fa-03289a8c08a0/bilag%202%20Milj%C3%B8vurderingsrapport%20-%202023-11-09.pdf>

De fleste studier i perioden 1990 – 2013 peger på, at effekterne af støjpåvirkning kan vise sig som ændret adfærd (f.eks. et højere frekvensområde i sang hos sangfugle), ændret udbredelse (undgåelse af støjpåvirkede habitater), ændret fødesøgningsstrategi og jagtmønster samt ændret fitness og økosystemstruktur.

Fugle har generelt en højere høretærskel end mennesker, men nogle grupper, f.eks. ugler, har en meget lavere høretærskel. En lav høretærskel eller en høj følsomhed indikerer, at fugle i denne gruppe i høj grad er afhængige af høreelse for at lokalisere bytte eller kommunikere med artsfæller.

Det må formodes at fugle i naturlige habitater ikke forstyrres af lydniveauer lavere end 30 - 35 dB, og at de heller ikke forstyrres af naturlige lyde som er en del højere end dette niveau. Lyde der opfattes som støj, er lyde som falder udenfor det normale lydbillede, eller lyde som opstår meget pludseligt.

Det er vurderingen, at den foreliggende viden ikke giver mulighed for at opstille generelle grænseværdier for støjbeskyttelse af fugle. Der er dog indikationer på at ugler kan være særligt følsomme overfor støjpåvirkning. En del af de danske uglearter er truede og i nogle tilfælde indgår de på udpegningsgrundlaget i Natura 2000 områder, det gælder f.eks. mosehornugle som yngler på strandenge. De fleste ugler er aktive i skumringen eller om natten, hvor idrætsanlægget normalt ikke vil være i brug.

Overordnet set virker fugle mindre støjfølsomme end mennesker³⁶, men der vil være store forskelle fra art til art og fra område til område og følsomheden overfor lyd vil også afhænge af andre forhold som habitatkvalitet, fødetilgængelighed og andre forstyrrelser.

Pattedyr³⁷

I Danmark er pattedyr på land som regel nataktive, og derfor vil lydbilledet om natten have størst betydning. Generelt vil støj fra et idrætsanlæg ikke påvirke pattedyr, da anlægget normalt vil være lukket om natten.

Det er kendt fra husdyr, at de kan gå i panik, hvis de udsættes for pludselig støj, og samme reaktion må forventes fra hjortedyr. Disse pattedyr kan sandsynligvis vænne sig til høje lydniveauer, forudsat at lydene er konstante eller forudsigelige.

Flagermus

Alle danske flagermus er strengt beskyttede jf. habitatdirektivet som bilag IV-arter i Danmark. Flagermus benytter ekkolokalisering til orientering.

Der er lavet undersøgelser³⁸, der viser at støj fra trafik kan skræmme flagermus væk fra området, hvor der er trafikstøj. Menneskeskabt trafikstøj kan dermed påvirke flagermus evne til at søge føde. Undersøgelsen konkluderer, at støj fra veje bør tages med i betragtning. Når der planlægges for konkrete vejprojekter. Det konkluderes, at bevaringspolitikker alvorligt kan undervurdere antallet af berørte arter og de flerniveaueffekter på dyrs fitness, hvis forstyrrelsesmekanismen ikke tages i betragtning.

³⁶ <https://prodstoragehoeringspo.blob.core.windows.net/86944ae6-cca6-4437-b3fa-03289a8c08a0/bilag%20%20Milj%C3%B8vurderingsrapport%20-%202023-11-09.pdf>

³⁷ <https://prodstoragehoeringspo.blob.core.windows.net/86944ae6-cca6-4437-b3fa-03289a8c08a0/bilag%20%20Milj%C3%B8vurderingsrapport%20-%202023-11-09.pdf>

³⁸ https://www.researchgate.net/publication/277722075_How_Anthropogenic_Noise_Affects_Foraging

Et andet studie viser³⁹, at kompressorstøj påvirker tilstedeværelsen af flagermus.

Det må antages, at såvel kompressorstøj som vejstøj dels støjer vedvarende hele døgnet, hvor støj fra et idrætsanlæg er en mere varierende støj – og som ikke forekommer om natten.

Generelt vil lydene, som flagermus udsender for at orientere sig og lokalisere bytte, er højfrekvente og ligger ude over det normale frekvensområde men flagermus udsender også sociale lyde i et lavere frekvensområde⁴⁰.

Arter som f.eks. brunflagermus og dværgflagermus kan høres tydeligt, når man står tæt på et træ med en ynglekoloni. Et fåtal arter lokaliserer deres bytte ved at lytte i et lavere frekvensområde. Studier i Tyskland af stor museøre (*Myotis myotis*) viser, at denne flagermusart er påvirket af vejstøj og tager færre jagtture i områder med støj.

I Danmark jager stor museøre, Bechsteins flagermus, frynseflagermus og langøret flagermus til dels ved hjælp af passiv høreelse. Studier har vist at langøret flagermus undgår at jage i områder med støj, der er 17 dB over baggrunds niveauet.

Det er ikke kendt om de to højt flyvende arter Brunflagermus og skimmelflagermus er følsomme overfor trafikstøj eller flystøj. Samlet vurdering af påvirkning af landlevende pattedyr.

Det er ikke muligt at vurdere miljøpåvirkningen på andre landlevende pattedyr end flagermus, fordi datagrundlaget er for spinkelt.

I naturlige omgivelser kan det naturlige baggrundsstøjniveau variere fra meget stille til meget støjende som f.eks. nær en kyst, hvor bølger møder land, og hvor vind møder høj vegetation. En gennemgang af undersøgelser af baggrundsstøj konkluderer, at Lden i naturlige habitater sjældent falder under 30 – 35 dB udtrykt som Lden, selvom der kan være store udsving og variationer over døgnet, bl.a. på grund af forskellige vejrforhold.

Flagermusene er overvejende nataktive. Som nævnt overfor har et studie vist⁴¹, at nogle arter undgår områder med et støjniveau som ligger 17 dB over baggrunds niveauet. Det er derfor rimeligt at antage, at disse flagermus undgår områder, der er mærkbart påvirket af støj.

Støj fra en kunstgræsbane vurderes ikke generelt at have meget høje støjniveauer, der er 17 dB højere end den generelle baggrundsstøj i byområder.

Padder

Generelt er der behov for yderligere viden om støjs påvirkning af padder. Padder kommunikerer ved hjælp af lyde – blandt andet når de skal finde en mage - men det er uklart i hvilket omfang støjen påvirker dem⁴².

³⁹ <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S235198941400064X>

⁴⁰ <https://prodstoragehoeringspo.blob.core.windows.net/86944ae6-cca6-4437-b3fa-03289a8c08a0/bilag%20%20Milj%C3%B8vurderingsrapport%20-%202023-11-09.pdf>

⁴¹ <https://prodstoragehoeringspo.blob.core.windows.net/86944ae6-cca6-4437-b3fa-03289a8c08a0/bilag%20%20Milj%C3%B8vurderingsrapport%20-%202023-11-09.pdf>

⁴² <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/09524622.2022.2070543>

En undersøgelse viser⁴³, at trafikstøj kan påvirke padders ynglemæssige muligheder og viser at trafikstøj kan forårsage fysiologisk stress hos padder. Disse resultater giver indsigt i de adfærdsmæssige og fysiologiske mekanismer, hvorigennem menneskeskabt støj kan påvirke populationer.

Menneskeskabt støj har ændret naturlige lydlandskaber i økosystemer dybtgående og påført økologiske processer et nyt pres. Der vides dog kun lidt om virkninger på dyrelivets populations sundhed og individuelle fitness. Undersøgelsen viser at støj kan give stressrespons hos en padder og forringe tiltrækningen af en partner i det naturlige miljø.

Trafikstøj øgede niveauerne af et stress hos skovfrøer og forringede hunnernes bevægelse mod et ynglende kor af hanner i marken, hvilket giver indsigt i de konsekvenser af akustisk tab af habitat. Undersøgelsen af trafikstøj tyder på, at en ny vej, kan have konsekvenser for padder⁴⁴.

10.2.2 Konklusion vedrørende påvirkning af dyr og levesteder

Støjpåvirkning af dyr og levesteder er et område, der generelt kræver yderligere forskning.

Nogle dyr vil være påvirkede af en støj kortvarigt, men kan tilvænne sig støjen på sigt. Andre arter vil i mindre grad kunne tilvænne sig ny støj og må flytte til andet habitat. Langs støjende motorveje og omkring lufthavne ses at både dyr levesteder (herunder habitatområder) kan fungere, selvom de er stærkt støjpåvirkede. Støjpåvirkning er dermed ikke nødvendigvis en negativ miljøfaktor, som mange miljøfarlige stoffer ville være.

Umiddelbart vil idrætsanlæg fortrinsvis bestå af de fysiske bygninger, parkeringspladser, stier og veje, samt græsplæner, buske og i nogle tilfælde træer på eller omkring anlægget. Generelt vil et idrætsanlæg ikke være noget attraktivt habitat for de fleste dyrearter - og i forvejen have en meget lav biodiversitet. Dog vil fugle og flagermus kunne have habitat på området, hvis der er høje træer og buske – og hvis der er vandhuller (§ 3 områder jf. naturbeskyttelsesloven), vil der kunne være padder.

Idrætsanlæg ligger dog typisk i byerne, hvor der i forvejen må forventes menneskelig støj. De dyr, der lever her, vil allerede være tilvænnet mennesker og støj. Herudover er pattedyr og flagermus fortrinsvis aktive om natten, hvor idrætsanlæg normalt vil være lukkede indtil næste morgen. En negativ påvirkning fra støj af dyr fra et idrætsanlæg må generelt vurderes at være begrænset.

Det må også vurderes, at udbredelsen af støjen fra et idrætsanlæg til eventuelle nærliggende naturområder vurderes som værende af mindre betydning, hvor støjen og hurtigt dæmpes med afstanden. Ved fri lydudbredelse dæmpes punktkildestøj med 6 dB, når afstanden fordobles. Dvs. en støjbelastning på 50-55 dB (på en afstand af 25 meter) vil være dæmpet ned til omkring 40 dB på yderligere 100 meters afstand udelukkende ved afstands-dæmpning (40 dB (A) svarer til en stille hvisken). Typisk vil områderne omkring et idrætsanlæg også have bygninger/boliger omkring sig, der dæmper støjen yderligere for eventuelle nærliggende naturområder. Derudover vil noget af støjen absorberes i luften, og indflydelsen af terrænet mellem støjilden og modtageren samt træer og buske kan resultere i yderligere dæmpning af støjen.

Udbredelsen af støj fra et idrætsanlæg ud i eventuelle nærliggende naturområder (f.eks. natura 2000 områder), må derfor generelt vurderes som værende begrænset.

⁴³ <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC4806738/>

⁴⁴ <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC4806738/#s4>

Det betyder ikke, at et idrætsanlæg ikke konkret kan være lokaliseret som nabo til (eller i) et beskyttet område, (natura 2000 område eller § 3 områder jf. naturbeskyttelsesloven) eller at der kan være træer på anlægget, hvor fugle eller flagermus kan opholde sig, Enkelte dyrearter som f.eks. gæs, vil også kunne græsse på idrætsanlæggets græsarealer.

Kommunerne skal i sådanne konkrete miljøvurderingssager vurdere påvirkninger af de konkrete områder og arter, hvis de findes i området – og overveje konkrete afværgeforanstaltninger.

Generelt vurderer Miljøstyrelsen, at vejledningen ikke medfører nogen negative konsekvenser for hverken dyreliv eller dyrs levesteder, da aktiviteten på idrætsanlæg vil foregå i allerede udpegede byområder og hvor aktiviteten fortrinsvis foregår om dagen, hvor mange dyr i forvejen er mest aktive om natten. Dyr i disse byområder, vil normalt også allerede være tilpasset menneskelig aktivitet.

Idrætsanlægget vil også i forvejen have en meget lav biodiversitet. Etablering af f.eks. en ny kunstgræsbane, tennisbane eller padelbane på eksisterende idrætsanlæg, vil derfor næppe have nogen større naturmæssig betydning for dyreliv på selve anlægget.

10.3 Kumulative konsekvenser

Vejledningen medfører ikke negative kumulative konsekvenser. Områderne til idrætsanlæg er ofte allerede eksisterende i byer – og allerede udlagt til idræts- og sportsformål. Der sker dermed ikke nogen ændring i den generelle arealanvendelse og de aktiviteter, der tilladelse på idrætsanlægget, der er udpeget jf. planloven. Miljøstyrelsen vurderer heller ikke, at vejledningen giver nogen generel forøgelse af støjbelastningen i omgivelserne.

Der vurderes derfor ikke nogen generelle negative kumulative effekter i omgivelsen.

10.4 Øvrige miljøforhold

Der er ikke andre miljøforhold, der vurderes at blive påvirket af vejledningen. Miljøstyrelsen har i afgrænsningsnotatet redegjort for de miljøemner, der vurderes at kunne påvirkes væsentligt.

10.5 Sekundære, og synergistiske virkninger

Miljørapporten skal jf. miljøvurderingsloven indeholde en beskrivelse af de sekundære, kumulative, synergistiske, kort-, mellem- og langsigtede, vedvarende og midlertidige, positive og negative virkninger. Påvirkninger (ændringer i det fysiske miljø og menneskers sundhed), der kan opstå som følge af en plans og/eller programs vedtagelse og som virker i forening med andre planers, herunder fremsatte planforslags indhold.

Vejledningen medfører ikke negative konsekvenser. Der sker ikke nogen ændring i den generelle arealanvendelse og de aktiviteter, der tillades jf. planloven.

Miljøstyrelsen vurderer heller ikke, at vejledningen giver nogen generel forøgelse af støjbelastningen i omgivelserne. Vejledningen medfører derfor ikke sekundære eller synergistiske negative virkninger

10.6 Afværgeforanstaltninger og overvågning

Vedrørende overvågning fastsætter miljøvurderingsdirektivets artikel 10 ikke, hvordan væsentlige miljøvirkninger skal overvåges. Der står således ikke hvilke organer som er ansvarlige for overvågning, tidspunktet og hyppigheden af overvågningen, eller hvilke metoder der skal anvendes.

I de fleste tilfælde vil der ikke være behov for at etablere særskilte overvågningsforanstaltninger, idet der allerede findes en række generelle overvågningsprogrammer, som tilvejebringer et overblik over miljøpåvirkninger af planlægningen

Hvis kommunen vurderer, at der er væsentlige støjgener, kan kommunen give et påbud efter § 42, stk. 3, i miljøbeskyttelsesloven. Kommunen skal i sådanne tilfælde sikre at påbuddet overholdes.

Kommunerne skal ligeledes tilse, at en lokalplan overholder de betingelser, der er fastsat i lokalplanen vedrørende støj.

I en miljøvurderingssag, må kommunerne vurdere de konkrete omgivelser og der forslag til afværgeforanstaltninger, der proportionalt kan iværksættes. Vejledningen giver eksempler på konkrete afværgeforanstaltninger.

Det er Miljøstyrelsens vurdering, at kommunerne i disse konkrete sager bør være særligt opmærksomme på støjens generende karakter – særligt om aftenen og i weekenden. Miljøstyrelsen har i vejledningen – og i denne miljørapport under "afværgeforanstaltninger" – beskrevet hvordan støjgener kan afbødes efter en konkret vurdering.

Der fastsættes dermed ikke selvstændige afværgeforanstaltninger eller overvågning jf. denne miljøvurdering.

Miljøvurdering af "vejledning om støj fra idrætsanlæg"

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

www.mst.dk